

جھاڑنھا

خروج اقتصاد تر کبه از رکود

اقتصاد ترکیه پس از مدت‌ها کش و قوس موفق شده است تا از رکود خارج شود. خبرگزاری دولتی ترکیه در گزارشی به بررسی وضعیت اقتصاد این کشور در سال ۲۰۱۹ پرداخت. با توجه به بحران ارزی و باقی ماندن نرخ تورم، نرخ رشد اقتصادی ترکیه نتوانست به سطوح بالای دو سال قبل باز گردد، اما سرانجام پس از ۱۱۵ سال رشد منفی یا صفر درصد اقتصاد ترکیه سرانجام در سه ماهه سوم امسال موفق شد با رشد ۰/۹ درصدی از رکود خارج شود. در نیمه نخست سال ۲۰۱۹ صادرات ترکیه با ۱۸ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل خود به ۸۸/۲ میلیارد دلار رسید که رکورد جدیدی برای این کشور محسوب می‌شود. در ۱۲ ماه منتهی به نوامبر نیز ترکیه ۱۶۵/۵ میلیارد دلار صادرات به دیگر کشورها داشته است. در حوزه نرخ تورم نیز پس از تورم ۲۵درصدی اکتبر سال ۲۰۱۸ که بالاترین سطح ۱۵ سال اخیر محسوب می‌شود، نرخ تورم روندی نزولی به خود گرفته تا جایی که تورم اکتبر امسال به ۸/۵۵درصد رسید که در طول سه سال اخیر بی سابقه بوده است.

ترکیه در حوزه گردشگری نیز عملکرد موثری داشت به گونه‌ای که این کشور با جذب ۲۶/۴ میلیون گردشگر، ۲۶۶ میلیارد دلار درآمد در حوزه گردشگری کسب کرد. دولت ترکیه امسال از سسندا فف ۲۰۲۳ با هدف رسیدن تولیدات ناخالص داخلی به بالای یک تریلیون دلار رونمایی کرد. امسال روند کاهشی ارزش لیر ادامه داشت و پس از ثبت متوسط نرخ برابری ۵/۱۸ لیر در برابر دلار در سال قبل، این نرخ امسال به ۵/۹۰ لیر افزایش پیدا کرده است هر چند که لیر در حال حاضر موقعیت بهتری نسبت به تابستان دارد.

ترکیه همچنین اسمال برای نخستین بار موفق شد تا به جمع کشورهای با شاخص توسعه انسانی بسیار بالا وارد شود. این کشور در بین ۱۸۹ کشور جهان، پنجاه و نهمین کشور از نظر توسعه انسانی از سوی دفتر برنامه توسعه سازمان ملل معرفی شده است.

نقشه روس‌ها برای تصرف بازار جهانی گاز

با وجود تحریم‌های جدید امریکا علیه پروژه خط لوله **نورد استرم ۲**، روسیه اعلام کرده که این خط لوله گازی را در سال ۲۰۲۰ تکمیل و راه‌اندازی خواهد کرد. به گزارش ایسنا، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه علاوه بر نورد استرم ۲ در چند سال گذشته چندین پروژه مهم خط لوله گازی را به اتمام رسانده است.

این پروژه‌ها برنامه پوتین برای اینکه روسیه سهم بزرگی از عرضه گاز به اروپا داشته باشد را کامل کرده است. همچنین صادرات گاز روسیه را به چین که بازار وارداتی پرخوردار از سریع‌ترین نرخ رشد است، متصل می‌کند و این کشور سهم رو به رشدی را از بازار جهانی گاز طبیعی مایع تصرف خواهد کرد.

نورد استرم ۲ جدیدترین پروژه در نقشه پوتین برای برتری انرژی و ژئوپلیتیکی در جهان است. روسیه در حال حاضر یک سوم بازار گاز اروپا را در اختیار دارد و زمانی که کار ساخت نورد استرم ۲ با وجود تحریم‌های امریکا تکمیل شود، با دور زدن مسیر ترانزیتی اوکراین، دسترسی مسکوبه بازار شمال اروپا را تحکیم می‌کند.

پیش از نورد استرم ۲ روسیه باید خط لوله ترک استرم را راه‌اندازی کند که از طریق آن شرکت گاز پروز به ترکیه و جنوب و جنوب شرقی اروپا گازسانی خواهد کرد. پوتین و جیب طیب ار دوغان، رئیس‌جمهور ترکیه قرار است خط لوله ترک استرم را در هشتم ژانویه رسماً افتتاح کنند. گاز پوزم که پروژه نورد استرم ۲ را برای انتقال گاز روسیه به آلمان هدایت می‌کند، در اوایل دسامبر پروژه خط لوله قدرت سیبری را برای تحویل گاز به چین راه‌اندازی کرد که انتظار می‌رود میزان مصرف و واردات گاز در سال‌ها و دهه‌های آینده افزایش پیدا کند.

در حالی که گازپروم خطوط لوله جدید را در شرق و غرب راه‌اندازی می‌کند شرکت نواک که بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز خصوصی روسیه است، حضورش در بازار جهانی LNG را تقویت می‌کند. نواک که در حال حاضر از کارخانه LNG یامال LNG صادر می‌کند در سپتامبر دومین پروژه بزرگ LNG خود به نام آرکتیک LNG۲ را در شبه جزیره گیدان کلید زد. روسیه در سال ۲۰۱۹ علاوه بر صادرات از طریق خط لوله که یک سوم از واردات گاز اتحادیه اروپا را تشکیل می‌دهد، حجم زیادی LNG برای اروپا تأمین کرده است.

طبق گزارش سه ماهه کمیسیون اروپا از بازارهای گاز اروپا، واردات LNG اروپا در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۹ به دلیل اشیاع عرضه LNG و ریزش قیمت‌ها، ۰٫۲ درصد رشد سالانه داشت و روسیه منبع ۱۹ درصد از این واردات بود و پس از قطر با سهم ۳۰ درصدی و بالاتر از امریکا با سهم ۱۲درصدی قرار گرفت.

وضعیت دلار در سال ۲۰۲۰

تحولات بازارهای مالی احتمالاً باعث خواهد شد طلا در موقعیت بهتری نسبت به دلار قرار بگیرد. نشریه فوربس در گزارشی به بررسی وضعیت دلار در سال ۲۰۲۰ پرداخت. ثبت شده خود در تابستان و ابتدای پاییز فاصله گرفت. بخشی از این عقب‌نشینی مربوط به حوزه داخلی و برخی نیز مربوط به حوزه خارجی بوده است. مهم‌ترین اتفاق پولی سال ۲۰۱۹ متقاعد شدن بانک مرکزی امریکا به عقب‌نشینی از سیاست یک دهه اخیر و کاهش نرخ بهره برای سه مرتبه بود. اگر چه برخی از کارشناسان و مقامات از جمله دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا خواهان کاهش بیشتر نرخ بهره شده‌اند، اما به نظر نمی‌رسد که در شرایط عادی، فدرال رزرو تغییری در سیاست‌های خود اعمال کند.

همچنین اگر چه انتظار می‌رود اقتصاد امریکا به رشد خود ادامه دهد و در حوزه مسائل تجاری نیز توافقاتی با شرکت بزرگ این کشور نظیر چین و کانادا به دست آید، اما این رشد احتمالاً به قدری نیرومند نخواهد بود که بتواند باعث یک جهش بزرگ در دلار شود.

در سه ماهه پایانی سال ۲۰۱۹ عملکرد ضعیف‌تر دلار در مقایسه با فصول پیش باعث شد تا رشد شاخص دلار به رشد یک درصد برسد که در مقایسه با رشد ۱۴/۲۶درصدی سال قبل کاهش محسوسی داشته است. شاخص دلار، نرخ برابری آن در مقابل سیدی از ارزهای جهانی مشکل از شش ارز را میسنجد. انتظار می‌رود که دلار در سال آینده نیز به رشد خود در برابر دیگر ارزها ادامه دهد؛ هر چند که احتمالاً این رشد در محدوده ضعیفی باقی خواهد ماند و فرصت‌های بهتری برای سرمایه‌گذاری نظیر طلا و بین‌بانو خواهد داشت. در خصوص نرخ برابری دلار در برابر ارزهای اروپا نیز همه چیز بستگی به نتایج مذاکرت برگزیت دارد. با توجه به احتمال مطرح شدن درخواست‌های جدید از طرف لندن از اتحادیه اروپا، این احتمال انجام می‌دهد که دلار در برابر یورو و پوند در موقعیت مستحکم‌تری قرار بگیرد، هر چند که در برابر فرانک سوئیس نباید انتظار پیشروی زیادی را داشت.

۱۲ جوان

گزارش یک

مهربان ابراهیمیان

اقتصاد

روزنامه جوان | شماره ۵۸۲۴ | شنبه ۱۴ دی ۱۳۹۸ | ۸ جمادی‌اول ۱۴۴۱ | سرویس اقتصادی | ۸۸۴۹۸۴۳۹

ترور امریکایی شاخص‌های اقتصادی جهان را به هم ریخت

بازارهای نفت، طلا با افزایش روبه‌رو و بورس‌های اروپا و آسیا قرمز پوش شد

شاخص‌های مهم اقتصادی اعم از بازارهای نفت

و طلا و سرمایه جهان دیروز متأثر از عملیات تروریستی آمریکا در به شهادت رساندن سردار سلیمانی به هم ریخت، و نحوی که بورس‌های آسیایی و اروپایی گاز قرمزپوش شدند و بازار طلا و نفت روند افزایشی به خود گرفتند. به گزارش «جوان» به نقل از رويترز، بورس‌های آسیایی درحالی که پیش از انتشار خبر شهادت سردار سلیمانی روند مثبتی را در پیش گرفته بودند، منفی شدند.

ساعات اولیه یامداد دیروز ارتش امریکا به خودروی حامل سردار سلیمانی در نزدیکی فرودگاه بغداد حمله کرد و این سردار بزرگ اسلام را به همراه تنی چند از فرماندهان و نیروهای مقاومت به شهادت رساند.

■ **بورس شرق آسیا به پایین کشیده شد**

درحالی‌که شاخص بورس LMSCI که بزرگ‌ترین شاخص آسیا و اقیانوسیه خارج از ژاپن در معاملات اولیه به بالاترین میزان طی دو سال گذشته رسید، اما پس از انتشار خبر حمله این شاخص پایین آمد. این خبر باعث شد ارزش اوراق قرضه امریکا افزایش یابد و شاخص بازار سهام آسیافت داشته باشد.

شاخص سنهام اس‌اند پی ۵۰۰ درصدها کاهش یافت.

بودجه

عضو هیئت رئیسه کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۹ از تشکیل کمیته‌ای برای واقعی کردن درآمدهای بودجه سال آینده خبر داد و گفت: رئیس سازمان برنامه و بودجه به کمیسیون تلفیق وعده اصلاح لایحه را داده بود، اما نه تنها دولت این کار را نکرد بلکه دست به حاشیه‌سازی زده است. غلامرضا کاتب در گفت‌وگو با کاله‌های مترو که اظهار داشت: کشور در لایحه بودجه را غیر واقعی دانست و گفت: درآمدهای نفتی

گزارش ۲

رئیس کل گمرک خبر داد

پیگیری قضایی قطعات وارداتی خودروسازان

قدم از قدم برداشت.

رئیس کل گمرک در مورد اغفال مشتری از سوی خودروسازان در پی واردات قطعات خود رو گفت: بخشی از این کالاها توسط مرجع قضایی در حال پیگیری است. سیدمهدی میرشرافی در گفت‌وگو بافارس، درمورد اتصال اطلاعات بنادر از تخلیه کالا با سامانه گمرک و نقش آن در رابطه با کاله‌های مترو که اظهار داشت: کالا زمانی در قلمرو گمرک است که اظهار می‌شود و اگر در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی باشد مثل این است که خارج از کشور و در سرزمین دیگری است. با تمامی سازمان‌هایی که در تجارت مرتبط هستند اتصال سامانه‌ای داریم و مبادله اطلاعات وجود دارد. رئیس کل گمرک افزود: قانون می‌گوید مناطق آزاد و ویژه خارج از قلمرو کشور هستند و اتصال ماقبل (زمانی که کالا از کشتی تخلیه شده و به مناطق و انبارها وارد می‌شود) وجود ندارد و پیگیری آن همستیم، چراکه به امنیت و تسهیل تجارت کمک می‌کند. وی با بیان اینکه در گمرک کاغذ حذف شد؛ یعنی ارتباطات کاملاً سیستمی است، درباره نحوه اتصال با سامانه جامع تجارت عنوان کرد: در حال حاضر ارتباط آنلاین داریم. بیش از ۹۰ درصد ارتباط میان سامانه گمرک و تجارت (وزارت صمت) وجود دارد. میرشرافی خاطر نشان کرد: با سامانه جامع تجارت ارتباط خوبی داریم، یکی از زیرسامانه‌های آن مربوط به ثبت سفارش است که نقطه ابتدای کار تجارت محسوب می‌شود. سامانه دیگر اطلاعات مربوط به ارز بانک است که اگر نیاشد امکان انجام ترشیفات گمرکی وجود نخواهد داشت و نمی‌توان

سلیمانی قرار گرفت و به بالاتر بن قیمت خود در چهار ماه اخیر صعود کرد.

هر اونس طلا برای تحویل فوری در معاملات دیروز بازار سنگا پور ۰/۷ درصد رشد کرد و به هزار و ۵۳۹ دلار و ۴ سنت رسید.

در بازار معاملات آتی امریکا، هر اونس طلا با ۰/۹ درصد افزایش، هزار و ۵۴۱ دلار و ۳۰ سنت معامله شد. طلا از ابتدای هفته جاری تاکنون حدود ۲ درصد رشد هفتگی داشته که چهارمین رشد هفتگی متوالی خواهد بود.

طلا در بحبوحه انبهاست سیاسی و اقتصادی به پناهگاه مطمئن برای سرمایه‌گذاران تبدیل می‌شود.

عامل دیگری که از رشد قیمت طلا پشتیبانی کرد، افت ارزش دلار بود که برای دومین هفته متوالی کاهش داشته و طلا را برای خریداران غیر امریکایی ارزان تر کرده است.

به گفته برایان لو، تحلیلگر شرکت فیلیپ فوچرز، اخبار خاورمیانه به همراه خرید فنی و افت دلار در معاملات روز جمعه از قیمت طلا پشتیبانی کرد.

اگر طلا بتواند سطح هزار و ۵۴۰ دلار را حفظ کند، حداقل در کوتاه‌مدت، سرمایه‌گذاران خوشبین

خواهند بود، اما با توجه به تحکیم رشد اقتصاد جهانی، ممکن است قیمت طلا در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۰ اندکی کاهش پیدا کنند.

بر اساس گزارش روترز، البته سرمایه‌گذاران منتظر انتشار جزئیات نشست سیاست پولی دسامبر بانک مرکزی امریکا هستند. نرخ‌های بهره پایین‌تر هزینه نگهداری طلا که سوددهی نندارد را کمتر کرده و جذابیت سرمایه‌گذاری در این فلز ارزشمند را تقویت می‌کند.

■ **جهش ۳ درصدی قیمت نفت**

اما این تنها بازاری نبود که متأثر از حمله تروریستی به سردار ضدتروریست منطقه شد، زیرا قیمت نفت نیز دیروز شاهد جهش ۳درصدی بود.

بر اساس گزارش دیگری از روترز، قیمت هر بشکه نفت برت دیروز با یک دلار و ۹۴ سنت معادل ۲/۹۳ درصد افزایش به ۶۸ دلار و ۱۹ سنت رسید. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدیت امریکا هم دیروز با یک دلار و ۶۶ سنت معادل ۲/۷۱ درصد رشد به ۶۲ دلار و ۸۴ سنت رسید.

ادوارد مویا، تحلیلگر بازار نفت در مؤسسه آواندا گفت: «ریسک بروز اختلال در عرضه نفت خاورمیانه با توجه به تحولات اخیر همچنان بالاست و ممکن است شاهد افزایش بیشتر تنش‌ها بین ایران و امریکا

در عراق باشیم».

■ **جهش قیمت طلای جهانی**

قیمت طلا نیز در معاملات روز جمعه بازار جهانی تحت تأثیر خبر شهادت سردار سرلشکر قاسم

حجیر

دریافت رمز دوم پویا رایگان است

بانک مرکزی تأکید کرد: دریافت پیامک رمز دوم پویا تحت‌عنوان سامانه هدایت رمز یکبار مصرف که در تمامی بانک‌ها پیاده‌سازی شده، کاملاً رایگان بوده و به هیچ‌عنوان هزینه‌ای برای مشتریان به دنبال ندارد. به گزارش پژوهشکده پولی و بانکی، در روزهای اخیر اخباری مبنی بر بولی شدن دریافت رمز دوم پویا پیامکی در برخی بانک‌ها مطرح شده؛ این در حالی است که دریافت رمز دوم پویا پیامکی از طریق سامانه هدایت رمز یکبار مصرف که تحت عنوان هریم از سوی بانک مرکزی ایجاد شده و تمامی بانک‌ها به آن متصل شده‌اند، کاملاً رایگان است و مشتریان سیستم بانکی می‌توانند با فشردن دکمه درخواست رمز در صفحات پرداخت اینترنتی، رمز دوم یکبار مصرف خود را به صورت پیامکی به صورت رایگان دریافت کرده و در صفحات خرید و پرداخت اینترنتی استفاده کنند.

پیگیری‌ها از بانک مرکزی حاکی از آن است که دریافت پیامک رمز دوم پویا تحت‌عنوان سامانه هدایت رمز یکبار مصرف (هریم) که در تمامی بانک‌ها پیاده‌سازی شده، کاملاً رایگان بوده و به هیچ‌عنوان هزینه‌ای برای مشتریان به دنبال ندارد. همچنین سامانه‌ای در برخی بانک‌ها علاوه بر هریم، تحت‌عنوان رمز نگار پیامکی ایجاد شده که به مشتری این امکان را می‌دهد تا با ارسال چهار رقم آخر شماره کارت به یک سرشماره، رمز دوم پویا با اعتبار ۱۲۰ ثانیه را در پیامکی از سر شماره بانک دریافت کند که این سرویس نیز رایگان است.

در عین حال، ارسال پیامک اولیه از سوی مشتری به بانک یعنی پیامک چهار رقم شماره کارت دارای هزینه یک پیامک عادی بوده و مربوط به اپراتورهای تلفن همراه است که با اجرایی شدن طرح رمز دوم یکبار مصرف و افزوده شدن دکمه هریم برای دریافت رمز پویای رایگان به صورت پیامکی، این سرویس چندان مورد استقبال شهروندان قرار نخواهد گرفت.

بر همین اساس، سیستم رمز دوم پویا پیامکی از سامانه هریم با سامانه پیامکی جداگانه‌ای که در کنار هریم نیز ایجاد شده تفاوت دارد و سامانه هریم به صورت واحد در تمامی شبکه بانکی پیاده‌سازی شده و قرار است از زمان اجرایی طرح رمز دوم یکبار مصرف، رمز دوم پیامکی رایگان در اختیار شهروندان قرار دهد؛ هزینه پیامک در سامانه هریم را بانک‌ها بر اساس بودجه از تقای آمینیت می‌پردازند و در این سرویس هیچ هزینه‌ای از شهروندان اخذ نمی‌شود.

نحوه تخصیصی ارز باید شفاف شود

یک اقتصاددان با اشاره به اینکه فروش دارایی‌های دولت برای پوشش هزینه‌های جاری حقیقتاً به سرمد است، گفت: رقم صادرات یک میلیون بشکه نفت در بودجه ۹۹ زیاده‌گویی و برای گیج شدن سیاست‌گذار داخلی است.

به گزارش فارس، فرشاد مؤمنی به روایت تاریخی از قرار داد نفتی در زمان پهلوی اشاره کرد و گفت: پس از آنکه دارسی موفق شد قرارداد نفتی با ایران منعقد کند، ۱۱ ماه طول کشید که وزارت خارجه انگلیس باور کند که یک شهروند توانسته چنین قراردادی نفتی با ایران منعقد کند.

این اقتصاددان عنوان کرد: یکی از مدیران سازمان برنامه و بودجه گفته بود عدد یک میلیون بشکه نفت صادراتی لایحه بودجه ۹۹ برای امید بخشی بوده، اما باید این موضع و شفافیت صادرات نفت در کانال اصلی خودش قرار گیرد. همچنین در رابطه با ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی وقتی موضوع شفاف شدن پرداخت این ارز مطرح شد، رد کردند، اما با پاسفاری مشخص شد که چه کسانی ارز دولتی گرفته‌اند؛ بنابراین باید نحوه تخصیص منابع ارزی شفاف شود. در حال حاضر باید در کادر بودجه ۹۹ چنین رویکردهایی روی دهد که بهترین ابزار در اختیار مجلس است.

مؤمنی درباره شفاف شدن میزان نفت گفت: ابزارت نفت و فروش آن در دنیا شفاف است و اگر فکر می‌کنند با ارقام زیاده‌گویی می‌توانند

یا می‌خواهند دنیا را گیج کنند اشتباه است، بلکه تنها سیاست‌گذار داخلی را گیج می‌کنند؛ بنابراین در نظر گرفتن چنین ارقامی کارکرد داخلی دارد. بر اساس یک پژوهش انجام شده ارزش دلاری واردات کالا بر اساس نوع مصرف در ایران (سرمایه‌ای، واسطه‌ای یا مصرفی) از سال ۳۷۸ تا ۹۶ سال برسی شده که ۴/۴ درصد کل واردات متعلق به دوره ۱۳۸۵ تا ۹۶ بوده است و فقط در این دوره ۶۹ میلیارد دلار ارز کشور برای مسافرت‌های شخصی و تجاری خارج شده است.

وی تأکید کرد: نمونه‌های دیگر تخصیص ارز مربوط به سال ۹۱ برای بارود که به واردات خودرو اختصاص داده شد یا سال ۹۷ چگونه ارز دولتی را به کالاها تخصیص دادند.

پیشنهاد تشکیل صندوق بیمه‌یکاری

عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار با تأکید بر ضرورت تشکیل صندوق بیمه بیکاری گفت: قانون بیمه بیکاری با سد بازنگری شود و دولت به عنوان حاکمیت بر قانون اعمال نظارت کند. علی اصلائی در گفت‌وگو با ایسنا، از تدوین پیش‌نویس قانون جامع بیمه بیکاری استقبال کرد و گفت: در کشورهای فرانسه، آلمان و انگلیس بیمه بیکاری را از محل صندوقی به همین نام پرداخت می‌کنند که بخشی از آن را کارگر و کارفرما و بخشی دیگر را دولت می‌پردازد. هنگامی که کارگر بیکار شود دولت تلاش می‌کند تا حد امکان از صندوق برداشت نکند و بلافاصله برای کارگر فرصت اشتغال فراهم می‌کند.

وی ادامه داد: در حال حاضر صندوق بیمه بیکاری متولی ندارد و حق بیمه بیکاری به حساب صندوق تأمین اجتماعی می‌رود و لابه‌لای منابع دیگر کم می‌شود، درحالی‌که منابع بیمه بیکاری باید جداگانه به صندوق بیمه بیکاری برود تا در زمان لازم برای کارگر هزینه شود.

عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار افزود: قرار بود علاوه بر ۳ درصدی که کارفرمایان بابت بیمه بیکاری می‌پردازند، دولت هم ۳ درصد دیگر اختصاص دهد و در کنار سازمان تأمین اجتماعی صندوق بیمه بیکاری تشکیل شود و این ۶ درصد به حساب صندوق برود، اما این اتفاق نیفتاده است.

اصلاتی با بیان اینکه بسیاری از کارفرمایان تأمین اجتماعی را دولتی می‌پندارند، گفت: متأسفانه بخش بزرگی از بدهی دولت به تأمین اجتماعی هم از بابت بیمه بیکاری است، چون برابر قانون بیمه بیکاری، کارفرمایان باید ۳ درصد بیمه بیکاری را همراه با لیست بیمه بدهند و جمعا ۲۳ درصد واریز کنند، ۱۱ درصد هم کارگران می‌پردازند.

وی با تأکید بر اصلاح قانون بیمه بیکاری، گفت: متعقدم پیش‌نویس قانون جامع بیمه بیکاری اثر گذار است و محدودیت‌های موجود در قانون بیمه بیکاری را برطرف می‌کند. قانون بیمه بیکاری باید بازنگری شود و دولت به عنوان حاکمیت، بر قانون اعمال نظارت و کنترل داشته باشد.